

První monitorovací zpráva o implementaci 1. Akčního plánu Národního onkologického plánu České republiky 2030 za rok 2022





Zpráva o průběhu realizace implementačního plánu za rok 2022

Vizí Národního onkologického plánu České republiky 2030 (dále „NOPL ČR 2030“) je zajistit každému obyvateli České republiky možnost prevence vzniku onkologického onemocnění a v případě jeho rozvoje zajistit nejvyšší možnou kvalitu péče a života bez ohledu na geografickou polohu či stadium nemoci. Pro naplnění této vize je podstatný nejen vytvořený NOPL ČR 2030, ale i potřeba, aby se boj se zhoubnými nádory stal součástí všech relevantních celorepublikových i regionálních politických agend, a to napříč všemi oblastmi.

Důraz je kladen na zapojení pacientů a neformálních pečujících do celého strategického procesu. Nezbytné bude rovněž nastavení trvale udržitelné cesty boje se zhoubnými nádory, a to vč. multidisciplinární spolupráce v diagnostice a léčbě nádorových onemocnění, k dosažení co nejlepších výsledků léčby. Ruku v ruce musí jít i úzká spolupráce s plátcí zdravotních a sociálních služeb, s nestátními neziskovými organizacemi a dalšími spolupracujícími odbornostmi, které se podílejí na prevenci, diagnostice, léčbě i následné péči. V neposlední řadě bude kladen důraz na mezinárodní kooperaci harmonizující péči v rámci EU.





1.1.1 Snížení závislosti na škodlivých návykových látkách a zvýšení dostupnosti léčby závislosti

1. BCA Project (SZÚ)

Plnění: kampaň BCA na zvyšování povědomí o škodlivosti alkoholu a tabákových výrobků v realizačním měsíci 11/2022 proběhla po celé ČR

- na 692 digitálních panelech v MHD – síť BUS TV
ve 440 vozidlech
- v sítích školních infocenter – Vision network ÁMOS
(77 středních škol, 200 základních škol)
- na plochách vozu metra A, B, C (150 plakátů)
- na 3 citylight vitrínách v přestupních stanicích metra (stanice Muzeum, stanice Florenc, stanice Můstek)
- v ordinacích zdravotnických zařízení (500 LCD monitorů)
- na sociálních sítích Centra podpory veřejného zdraví, SZÚ (9 příspěvků a 6 videí).

1.1.2 Zefektivnění nástrojů primární prevence a zvyšování zdravotní gramotnosti obyvatel

1. Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením (SZÚ, ÚZIS)

Plnění: projekt byl v roce k 31. 12. 2022 ukončen. Cíle projektu byly splněny – byla vybudována infrastruktura regionálních center podpory zdraví (tj. 14 RCPZ), byla vytvořena nová pracovní místa pro realizaci podpory zdraví u ohrožených skupin populace, došlo k propojení klíčových partnerů pro řešení nerovností

ve zdraví a vytvořeno celkem 79 preventivních interaktivních programů podpory zdraví k realizaci u cílové skupiny osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením s cílem zvyšování zdravotní gramotnosti. Realizace preventivních programů pro cílovou skupinu probíhala prostřednictvím skupinových akcí – kurzů zdravého životního stylu, dnů zdraví, pohybových aktivit, odborných aktivit a individuálních intervencí. Celkový počet účastníků, kteří získali 40hodinovou podporu v kurzu, byl 3 177 osob, celkový počet účastníků, kteří využili služby nabídnuté projektem, byl 82 588 osob.

2. Projekt: Prevence rakoviny a jiných nepřenositelných nemocí - determinanty zdraví (SZÚ, ÚZIS, MOU)

Plnění: aktuálně je podaná žádost o podporu projektu, bude zahájen 08/23. SZÚ společně s MOÚ se zapojuje do evropské výzvy v rámci programu EU4Health s názvem Cancer and other NCDs prevention - action on health determinants - JANDC. V rámci společné akce bylo vytvořeno konsorcium (celkem 23 členských států + Island, Norsko a Ukrajina), které je koordinované Norwegian Directorate of Health. Cílem společné akce je snížit negativní dopad rakoviny, dalších onemocnění a rizikových faktor, jak na osobní, tak i společenské úrovni.

3. Projekt: Máme to na talíři a není nám to jedno (SZÚ)

Plnění: pro rok 2022 SZÚ v rámci projektu Máme to na talíři připravoval metodiky a nástroje pro definování a kontrolu:

1. Nutriční hodnoty podávání stravy
2. Pestrost jídelního lístku
3. Kvalitu potravin



Byly přesně a detailně popsány cíle školního stravování (sytící, preventivní, výchovný, udržitelný, rovný), ze kterých by měly vycházet konkrétní nástroje, kterými se budou cíle plnit a také kontrolovat.

Ze 70 % byla dohotovena metodika popisující různé způsoby zajištění dietní stravy:

1. Příprava dietní stravy zařízením školního stravování – In house systém
2. Dovoz čerstvé dietní stravy (při min. 60 st C)
3. Dovoz zchlazené dietní strav
4. Donáška vlastní stravy – krabičky

4. Tvorba a distribuce zdravotně výchovných materiálů, včetně interaktivních programů prevence (SZÚ)

Plnění: v roce 2022 byly na podporu zdraví a primární prevence onkologických nemocí pro širokou laickou veřejnost zrealizovány a vytvořeny:

- zdravotně výchovné materiály v oblasti duševního zdraví, pohybové aktivity, výživy, prevence onkologických nemocí prsu a varlat, prevence kouření, preventivních prohlídek
- udržování aktivní podpory webhostingu BASIC pro doménu mene-solit.cz
- udržování aktivní podpory webhostingu pro doménu kratke-intervence.info
- propagace příspěvků k prevenci rizikových faktorů životního stylu na Facebooku CPVZ
- kreativní soutěž pro děti MŠ a ZŠ k Světovému dni bez tabáku v rámci celé ČR

- pořádání Dnů zdraví v rámci celé ČR (samovyšetření prsu, samovyšetření varlat, samovyšetření kůže, prevence kouření a užívání alkoholu aj.)
- interaktivní podpora platformy iPREV na podporu duševního zdraví a prevenci rizikového chování
- realizace interaktivních preventivních programů v MŠ a ZŠ např. „Prevence kouření hravě“, „Zdravíková stezka“, „Putování za zdravým jídlem“, „Dej si taky! #dikynechci“.

5. Vznik metodiky: Krátká intervence (SZÚ)

Plnění: metodika, která se týká motivačních technik v oblasti abusu alkoholu, kouření a návykových látek je již zpracována a připravena k využití pro zdravotní pracovníky.

6. Škola podporující zdraví, komunitní program WHO (SZÚ)

Plnění: v roce 2022 v rámci programu WHO „Škola podporující zdraví“ (ŠPZ) bylo v síti zařazeno cca 179 ZŠ a SŠ a cca 95 MŠ. Ve školách, kterým končil čtyřletý resp. tříletý (u MŠ) cyklus, proběhla evaluace za uplynulé období, na jejímž základě, pak byly zpracovány inovované projekty dle principů ŠPZ na další období. V průběhu roku 2022, i vzhledem k doznívající mimořádné epidemiologické situaci, byly školám zasílány zdravotně výchovné materiály tematicky zaměřené na prevenci infekčních onemocnění ve spojení s výskytem Covid-19, resp. propagace správného mytí rukou. Školám byly poskytnuty i další zdravotně výchovné materiály zaměřené na primární prevenci v oblasti dentální hygieny, pohybové aktivity, správné výživy, podpora očkování a další. V řadě škol zařazených do sítě ŠPZ proběhla realizace interaktivních preventivních programů např. hra „Dej si taky! #dikynechci“, Hra proti AIDS – prevence HIV, Jak se (ne)stát závislákem a další interaktivní programy zaměřené na primární



prevenci v oblastech výživy, aktivního pohybu, užívání alkoholu, tabáku a jiných alternativních náhražek tabákových výrobků aj.

7. Podpora zdraví v rodinách (SZÚ)

Plnění: projekt s reg. č. CZ.03.02.02/00/22_005/0000723 byl zahájen 1.1.2023.

1.2.1. Zvýšení efektivity stávajících populačních screeningů včetně využití inovativních přístupů

1. Komplexní informační zázemí pro zvyšování kvality programů screeningu nádorů (NSC)

Plnění: od roku 2023 byly vytvořeny řídicí komise screeningových programů, které specifikují potřeby pro zvýšení efektivity screeningových programů. Tyto potřeby jsou rovněž diskutovány v Radě NSC a budou promítnuty do připravovaného projektu NPO.

2. Aktualizace evidence expozice karcinogenům v pracovním prostředí - REGEX (propojení do e-health) (CHPPL)

Plnění: aktualizace funkčnosti registru REGEX – registr evidence expozice karcinogenům v pracovním prostředí - nebyly určeny a zajištěny uvedené orientační náklady či jejich část (tuto informaci SZÚ očekává při jednání 24.4.2023).

3. Nastavení systému evidence provádění následných prohlídek (CHPPL)

Plnění: v návaznosti na systém REGEX nastavení systému evidence provádění následných prohlídek – u rizikových faktorů práce s dlouhodobým efektem

- nebyly určeny a zajištěny uvedené orientační náklady či jejich část (tuto informaci SZÚ očekává při jednání 24.4.2023)



1.2.2. Úspěšné zavedení screeningu karcinomu plic

1. Vytvoření efektivní kampaně cílené na zvýšení zájmu o screeningové vyšetření ca. plic v daných cílových skupinách (NSC)

Plnění: dílčí informační aktivity byly realizovány (webový portál prevenceproplice.cz; tiskové konference, přednášky na odborných konferencích apod.). Komunikační strategie bude realizována prostřednictvím připravovaného projektu NPO.

2. Vytvoření základní sítě pracovišť zařazených do programu včasného zachytu karcinomu plic, zajištění dostatečné regionální dostupnosti (NSC)

Plnění: byla vytvořena síť pracovišť a zveřejněna na webu MZ ČR a NSC ÚZIS ČR. Probíhá monitoring programu.

3. Zapojení všech praktických lékařů i lékařů specialistů, propojení s programem odvykání kouření (NSC)

Plnění: praktiční lékaři a lékaři specialisté jsou postupně zapojováni, jsou vytvořeny specifické výkony vč. rozšířená intervence k léčbě závislosti na tabáku, probíhá monitoring. Z průběžných dat vyplývá, že výkon rozšířené intervence je vykázán u 51 % osob zapojených do programu u plicního lékaře.

4. Mediální kampaň zvyšující povědomí o užitečnosti programu, zdůraznění pozitivních dopadů na prodloužení délky života a šanci na vyléčení (NSC)

Plnění: dílčí informační aktivity byly realizovány (webový portál prevenceproplice.cz; tiskové konference, přednášky na odborných konferencích apod.). Komunikační strategie bude realizována prostřednictvím připravovaného projektu NPO.

5. Systém řízení a hodnocení populačního pilotního programu časného záchytu karcinomu plic (NSC)

Plnění: byla ustavena řídicí Komise programu časného záchytu karcinomu plic. Byl vytvořen systém pro sběr dat a hodnocení dat včetně metodiky. Byla uspořádána konference DAKAR věnovaná datovému auditu za účasti široké skupiny zapojených lékařů (výstupy konference a prezentované materiály jsou zveřejněny).

6. Vznik metodiky: identifikace a cílené oslovování extrémně rizikových podskupin, které splňují kritéria pro screening a mají zároveň chronické plicní onemocnění, nebo případně podstoupili v minulosti léčbu pro jiné onkologické onemocnění (NSC)

Plnění: byla vytvořena implementační skupina pro screening karcinomu plic u rizikových skupin v rámci mezinárodního projektu SOLACE.

2.2.1. Vznik Národní strategie paliativní péče a péče o pacienty v závěru života (end – of - life care)

- 1. Návrh modelu klíčové role KOC jako center excelence paliativní péče (MZ)**
- 2. Vytvoření návrhu systémového zajištění paliativní péče v ČR (MZ)**
- 3. Návrh sítě poskytovatelů specializované paliativní péče v ČR (typologie poskytovatelů, personální a technické požadavky, zajištění dostupnosti) (MZ)**
- 4. Tvorba a schválení Národní strategie paliativní péče a péče o pacienty v závěru život (MZ)**
- 5. Vytvoření pracovní skupiny pro tvorbu Národní strategie paliativní péče (MZ)**



Plnění: v současné době MZ ve spolupráci s Českou společností paliativní medicíny připravuje v rámci OPZ+ projektový návrh, jehož cílem je ustanovení pracovní skupiny, která bude na Národní strategii spolupracovat. Národní strategie se bude věnovat nejenom péči o dospělé pacienty, ale bude mít také samostatnou část zaměřenou na dětskou paliativní péči. Předpokládaný začátek realizace projektu je 06/2024–12/2026.

2.2.2. Rozvoj obecné paliativní péče u poskytovatelů lůžkové péče, domácí paliativní péče, i u lékařů primární péče

1. Standard obecné paliativní péče v nemocnicích akutní nebo následné péče včetně hodnocení míry rozvoje obecné paliativní péče (MZ)

2. Metodika poskytování obecné paliativní péče v nemocnicích akutní a následné péče (MZ)

3. Standard poskytování dětské paliativní péče v nemocnicích akutní nebo následné péče včetně hodnocení míry rozvoje obecné paliativní péče (MZ)

Plnění: v současné době ve spolupráci s Českou společností připravuje MZ projekt z OPZ+, který má za cíl implementaci ambulantní paliativní péče a obecné paliativní péče pro děti. V rámci projektu mají mimo jiné vzniknout metodické a standardizační materiály. Předpokládaná doba realizace projektu je od 01/2024–12/2026

4. Vypracování metodiky/doporučených postupů pro praktické lékaře (MZ)

5. Vytvoření úhradových mechanismů pro domácí paliativní péči poskytovanou praktickými lékaři, resp. sestrami všeobecných praxí (MZ)

6. Standard poskytování paliativní péče u praktických lékařů (MZ)

Plnění: v současné době probíhají diskuze nad počtem lůžek hospicového typu
5. Cílem poskytování paliativní péče je v současné době přesun péče



do vlastního sociálního prostředí pacienta prostřednictvím domácí specializované paliativní péče nebo ambulancí paliativní péče. Na tyto formy jsou zaměřeny plánované projekty.

2.2.3. Zvýšení dostupnosti specializované paliativní péče (včetně týmů pro mobilní specializovanou paliativní péči – MSPP)

1. Metodika sebehodnocení přímé péče MSPP – projekt ukončen 31.12.2022 (MZ)

2. Metodika sebehodnocení řízení organizace MSPP – aktuálně projekt probíhá (MZ)

3. Vytvoření nemocničních konziliárních týmů paliativní péče ve všech KOC (MZ)

4. Vybudování lůžkových oddělení/jednotek akutní paliativní péče ve všech KOC (MZ)

5. Vybudování ambulancí paliativní medicíny (odbornost 720) ve všech KOC (MZ)

6. Vytvoření sítě poskytovatelů mobilní specializované paliativní péče – MSPP v hustotě 1 poskytovatel MSPP na 100 000 obyvatel (MZ)

Plnění: metodika sebehodnocení přímé péče MSPP a Metodika sebehodnocení řízení organizace MSPP byly dokončeny a uveřejněny na webu projektu paliativa.cz k využití pro poskytovatele MSPP. V rámci plánovaného projektu na rozvoj paliativní péče v OPZ+ bude jeho cíl zaměřen na rozvoj ambulancí paliativní péče. Vznikla Pracovní skupina pro Podporu rozvoje dostupnosti a kvality paliativní péče – výzva Integrovaného regionálního operačního programu 2021–2027. Cílem této PS bylo připravit investiční výzvu na podporu



paliativní péče, ze které lze aktuálně čerpat finanční prostředky a je mimo jiné zaměřena na lůžkové hospice.

3.1.5. Vybudování center prevence při komplexním onkologickém centru (dále „KOC“)

1. Vybudování vzorového centra prevence při Masarykově onkologickém ústavu (MOU, MZ)

Plnění: aktuálně je podaná žádost o podporu projektu: Vznik a rozvoj centra onkologické prevence a infrastruktury pro inovativní a podpůrnou péči Masarykova onkologického ústavu. Centrum onkologické prevence: probíhají přípravné práce, předpoklad vydání stavebního povolení 10/2023, zprovoznění do konce roku 2025.

4.1.2. Zajištění vysoké kvality a dostupnosti odborného vzdělávání – specializační a celoživotní vzdělávání

1. Zavedení oboru specializačního vzdělávání pro všeobecné sestry a dětské sestry úzce zaměřeného na onkologii a hematoonkologii v Nařízení vlády č. 31/2010 Sb. (MZ)

Plnění: zavedení oboru specializačního vzdělávání pro všeobecné sestry a dětské sestry úzce zaměřeného na onkologii a hematoonkologii v nařízení vlády č. 31/2010 Sb., o oborech specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí.

Splněno 100 % – Nařízením vlády č. 97/2023 Sb., kterým se novelizovalo Nařízení vlády č. 31/2010 Sb. a zavedl pro dětské sestry a všeobecné sestry obor Ošetrovatelská péče v onkologii a hematoonkologii.“



2. Příprava vzdělávacího programu/vzdělávacích programů specializačního vzdělávání všeobecných sester a dětských sester úzce zaměřeného/zaměřených na onkologii a hematoonkologii, včetně přípravy studijních podpor, zahájení vzdělávání v příslušných oborech (MZ)

Plnění: příprava vzdělávacího programu/vzdělávacích programů specializačního vzdělávání všeobecných sester a dětských sester úzce zaměřeného/zaměřených na onkologii a hematoonkologii, včetně přípravy studijních podpor, zahájení vzdělávání v příslušných oborech.

Plněno 45 % – připraven návrh vzdělávacího programu pro specializační vzdělávání všeobecných sester a dětských sester, který byl postoupen koncem dubna odborné veřejnosti k připomínkám.“

3. Analýza systému celoživotního vzdělávání NLZP zapojených do onkologické a hematoonkologické péče a návrh strukturalizace kontinuálního vzdělávání NLZP (nelékařských zdravotnických pracovníků) v onkologii a hematoonkologii se zajištěním evaluace (MZ)

Plnění: analýza systému celoživotního vzdělávání NLZP zapojených do onkologické a hematoonkologické péče a návrh strukturalizace kontinuálního vzdělávání NLZP v onkologii a hematoonkologii se zajištěním evaluace.

Neplněno 0 % – prozatím nezahájeny práce. Je nutné koordinátorem/garantem/autory NOPL upřesnit, které profese nelékařských zdravotnických pracovníků by měly být zapojeny do onkologické a hematoonkologické péče, resp. u kterých profesí je žádoucí provést analýzu systému celoživotního vzdělávání NLZP.“



4.1.3. Zvyšování kompetencí sester (MZ)

1. Legislativní ukotvení činností pro obor/obory specializačního vzdělávání všeobecných sester a dětských sester úzce zaměřeného/zaměřených na onkologii a hematoonkologii

Plnění: legislativní ukotvení činností pro obor/obory specializačního vzdělávání všeobecných sester a dětských sester úzce zaměřeného/zaměřených na onkologii a hematoonkologii.

Splněno 100 % – vyhl. č. 158/2022 Sb., kterou se novelizovala vyhl. č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

4.2.1. Podpora rozvoje infrastruktury a vybavení KOC a hematoonkologického centra (dále „HOC“) pro dospělé i dětské pacienty

1. Výzva Národního plánu obnovy na rozvoj infrastruktury KOC a HOC a Motolského onkologického centra (MZ)

Plnění: v rámci výzvy pro předem definovaný projekt vybudování Motolského onkologického centra byla žadatelem předložena žádost o poskytnutí dotace dne 20.12.2022. V současné době probíhá hodnotící proces žádosti. Žadatel v lednu 2023 vyhlásil zadávací řízení na dodavatele stavby. V současné době probíhá příprava otevřené výzvy na podporu specializované hematoonkologické a komplexní onkologické péče. Vyhlášení výzvy je plánované na 2. čtvrtletí letošního roku.

4.2.2. Podpora rozvoje infrastruktury regionálních poskytovatelů péče

2. Výzva Integrovaného regionálního operačního programu 2021-2027 na podporu regionálních onkologických skupin (MZ)

Plnění: v rámci Integrovaného regionálního operačního programu 2021-2027 je plánováno vyhlášení výzev na Podpora integrované onkologické péče.



Původně měly být výzvy vyhlášeny v roce 2023, nicméně došlo k posunu v jejich vyhlášení. Posun byl zapříčiněn především nedostatečnými administrativními kapacitami Ministerstva pro místní rozvoj a Centra pro regionální rozvoj pro oblast zdravotnictví. Omezená kapacita souvisí především s ukončováním projektů z investičního nástroje React-EU. Dle aktuálního harmonogramu by měla být výzva vyhlášena v listopadu 2024.

4.2.3. Zvýšení dostupnosti onkologické péče ve specifických regionech.

3. Výzva Národního plánu obnovy na rozvoj infrastruktury onkologické péče ve specifických regionech (MZ)

Plnění: v rámci výzvy pro předem definovaný projekt vybudování Motolského onkologického centra, byla žadatelem předložena žádost o poskytnutí dotace dne 20.12.2022. V současné době probíhá hodnotící proces žádosti. Žadatel v lednu 2023 vyhlásil výběrové řízení na dodavatele stavby. V současné době probíhá příprava otevřené výzvy na podporu specializované hematoonkologické a komplexní onkologické péče. Vyhlášení výzvy je plánované na 2. čtvrtletí 2023. V rámci připravované výzvy je plánováno podpořit v aktivitě A rozvoj onkologické péče na území Karlovarského kraje ve spolupráci s KOC FN Plzeň. Tím bude podpořen specifický region, konkrétně Karlovarského kraje.